

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 91. ANUL XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 17/29 Novembre 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Serenitatea Sea Principele Montenuovo au sositu Dumineca in Sabiu in cea mai deplina sanetate. — Esc. Sea LMC. conte de Nostitz, fostu ad latus langa Serenitatea Sea Principele Montenuovo au plecatu alaltieri de aici.

Afaceri bisericesci.

In nr.ii 42 si 43 ai foiei nostre impartasiramu in estrasu cuventarile Esc. Sele P. Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, rostite cu ocaziunea tinerei Sinodului archierescu si a inaugurarei Consistoriului apelatorialu. Acum aflamu de oportunu a le reproduce in tota estinderea lor.

Cuventarea,

cu carea Escelenti'a Sea, Domnulu Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a au deschisu si edintiele Sinodului archierescu la Sabiu in 21 Maiu 1866.

(Capetu din nr. premergatoriu.)

Insa va dice cine-va, ca prin observarea principiulu sinodalitati se vatemala independenti'a Mitropolitulu si a Episcopiloru, de ore-ce dela Mitropolitu se pretinde pe basea principiulu sinodalitati, ca fara judecat'a Episcopiloru sufragani sa nu faca nimicu mai insemnatu, si caci se pretinde si dela Episcopi ca fara de judecat'a Mitropolitulu sa nu faca nimicu mai insemnatu.

Eu obiectiunea acest'a cutezu sa o caracterizezu de o confusie a conceptulu despre organismulu bisericee nostre, prin urmare obiectiunea acest'a cutezu sa o numescu de o confusiune a conceptulu si despre pusetiunea unui Mitropolitu si a Episcopiloru sufragani, ce o ocupa in organismulu bisericee, si pornescu spre dovedirea asertulu meu din invetiatur'a Apostolulu Pavelu, care despre legatur'a duhovnic'esca a medulariloru bisericee lui Christosu invatia pre Corinteni in I. C. 12 V. 14—27. seriindu-le: „trupulu omenescu nu este unu madulariu, ci multe, ca de aru dice piciorulu, ca nu suntu mana, si nu suntu din trupu, au dora pentru aceea piciorulu nu este din trupu? si de aru dice urechi'a, ca nu suntu ochiu si nu suntu din trupu? ca de aru fi totu trupulu ochiu, unde aru fi audiulu, si de aru fi totu trupulu audiulu, unde aru fi mirosulu? insa Ddieu au pusu medularele asi'a, precum au vrutu, ca de aru fi tote unu medulariu, unde aru fi trupulu? ear acum cu adeveratu suntu multi medulari, insa unu trupulu, si ochiulu nu pote dice manei, n'amu lipsa de tine, seu capulu picioriloru, n'amu lipsa de voi, ci cu multu mai vertosu medularii trupulu care se socotescu a fi mai slabe, suntu mai de lipsa, . . . ca sa nu fia desbinare in trupu ci sa se grijesca medularii intre sine unii de altii“, si incheia Apostolulu invetiatur'a s'a catre Corinteni cu urmatoarele „ear voi sunteti trupulu lui Christosu si medulari fia-care dupa partea sea.“

Eu invetiatur'a acest'a a Apostolulu o aplicu in urmatoriulu tipu, spre a dovedi, ca independenti'a Mitropolitulu si a Episcopiloru nici decum nu se vatemala prin observarea principiulu sinodalitati; si adeca: precum Mitropolitulu nu pote sa dica, ca n'are lipsa de Episcopi, pentruca candu aru dice asi'a ce-va, atunci s'aru rupe dela medularile sale cele naturali, cu care formeza in organismulu bisericee, va sa dica, in trupulu duhovnic'esca alu lui Christosu, o parte constitutiva si totu deodata aru transgrede cu volnicia si nepasare institutiunile canonice cardinali, care impunu Mitropolitulu, ca in totu anulu sa tina Sinodu, si pentru preiudicarea objectelor mai momentose sa se consulte cu Episcopii din Mitropolia — asi'a nici Episcopii nu potu dice, ca n'au lipsa de Mitropolitulu, caci candu aru dice un'a ca acest'a atunci s'aru rupe de catre medulariulu loru cardinalu, care in Canone se numescu „Celu dintaiu“ si „Capulu Episcopiloru“, si prin rumperea acest'a aru face o vatemare mare a Canonelor, carele demanda loru, ca in totu anulu sa se infatisiedie in Sinodulu conchiamandu prin Mitropolitulu, unde acest'a va voi, si sa nu faca nimicu mai insemnatu in Eparchiele loru fara de judecat'a Intaiulu intre ei, adeca a Mitropolitulu.

Si intadeveru aru fi numai o confusiune de conceptu despre chiamarea archier'esca, candu ciu-va aru afirm'a, ca principiulu sinodalitati vatemala puseliunea Mitropolitulu si a Episcopiloru,

pentru ca ce alt'a se pote deduce din rugaciunea lui Christosu, cu carea se roga pentru Apostoli sei catre tatalu dicendu: „Parinte! precum m'ai tramisu pre mine in lume, asi'a amu tramisu si eu pre ei in lume, . . . ca unu sa fia precum tu Parinte intru mine si eu intru tine, si eu marirea, carea mi o ai datu mie, o amu datu loru, ca sa fia un'a precum noi un'a suntemu.“ Ioann cap. 17. Dicu ce alt'a se pote deduce din acesta rugaciune a Mantuitoriulu decatu principiulu sinodalitati si demandarea punerei in lucrare a acestui principiu stabilitu de insusi Christosu, caci Christosu au tramisu pre Apostoli in lume cu aceea, ca sa fia un'a si sa remana in elu precum si elu fiindu tramisu in lume prin tatalu, au fostu cu tatalu si au remasu in tatalu; apoi dice Christosu mai departe: „Marirea, carea mi o ai datu mie, o amu datu loru, ca sa fia un'a, precum noi un'a suntemu.“ Cum va fi Mitropolitulu un'a cu Episcopii sei sufragani, si cum voru fi Episcopii sufragani cu Mitropolitulu loru un'a, deca Canonele, ce descriu tinerea Sinodeloru anuali nu se voru observ'a? deca pentru preiudicarea objectelor momentose nu se voru consult'a la olalta? — Intrebu eu Presantiloru frati! unde aru duce astfelu de functionare particulare independente a Mitropolitulu si a singuraticiloru Episcopi? respunsulu este forte chiaru, si adeca, astfelu de functionare independente si particulare a Mitropolitulu fatia cu Episcopii si a singuraticiloru Episcopi fatia cu Mitropolitulu aru duce la absolutismulu, care Christosu l'au osanditu cu totu privilegiu invetiandu unimea, dragostea si pacea. Partisanii independintei anticanonice si prin aceea ai absolutismulu: archierescu in bisericee lui Christosu nu sciu, ca absolutismulu acest'a aru inmorti pre toti factorii si pe tote partile constitutive, din care consta bisericee, adeca trupulu duhovnic'esca alu lui Chr., si asi'a vrendu sa se arete liberali, se facu absolutisti. Sirmanii acest'a in sciintiele si cunoscintiele institutiuniloru bisericesci, nu sciu ca precum Sinodele tinute prin Christosu si Apostoli facu prototipulu Sinodeloru anuali archieresci, asi'a si Sinodele acest'e anuali archieresci facu I. prototipulu Sinodeloru Eparchiale, care Episcopulu cu reprezentantii clerulu si ai poporulu parochialu are a le tine in lucruri administrative scolare si filantropice ale Eparchiei; II. facu prototipulu Sinodeloru protopopesci care are a se tine in fia-care Protopopiatu in obiecte administrative, scolare si filantropice tinatore de Protopopiatu si III. facu prototipulu Sinodeloru parochiale pentru lucruri administrative scolare si filantropice ale unei parochii. Tote acest'e le avemu in institutiunile bisericee nostre si le-amu exercitatu si pana acum, de-si nu dupa forma canonica, din caus'a unoru impregiurari vitrigi, care apesau vieti'a nostra bisericee, acum insa incetandu acele impregiurari vitrigi, si avendu Mitropoli'a canonica trebuie sa se resuscitedie si sa se puna in lucrare sinodalitatea in tote partile constitutive ale bisericee asi'a, precum prescriu Canonele. Pe basea acestoru institutiuni sante si intiepte si rationali si eflucse din liter'a si spritulu Christianismulu, provocu eu pe partisanii independintei anticanonice a Episcopatululu, ca sa-si aduca aminte de respunsulu, care Mantuitoriulu l'au datu Apostoliloru Ioann si Iacobu fiiloru lui Zevedeu, caci cerusera, ca Christosu sa le dea loru, ca unulu dea drept'a si altulu dea steng'a lui sa sieda langa Christosu, candu va veni intru marirea s'a dicendu-le si loru si celoralalti diece Apostoli: „Sciti, ca celoru ce li se pare ca suntu incepatori ai nemuriloru, le stapanescu pre ele, si cei mai mari ai loru le domnescu pe densele. Ear intre voi nu va fi asi'a, ci carele va vrea sa fia mai mare intre voi sa fia voua sluga, si carele va vrea sa fia intre voi intaiu, sa fia tuturoru sluga, pentruca fiulu omenescu n'au venitu, ca sa-i slujesca lui, ci ca sa slujesca elu si sa-si dea sufletulu seu rescumperare pentru multi.“ Marcu C. 42—45. Na voi sa me oprescu mai multu la refutarea unei idei atatu de stricaciöse, precum este ceea a partisaniloru independintei anti-canonice archieresci si ai absolutismulu archierescu, ci me tiermurescu ale eschiam'a loru cu urmatoarele cuvinte ale Mantuitoriulu: „Vai voua! carturariloru si fariseiloru fatiarnici, ca ve asemanati morminteloru celoru spoite, care dinafara se arata frumöse, iara din launtru suntu pline de osele mortiloru, si de tota necurati'a.“ Mat. C. 22 V. 27.

Acestea prescurtu ale aminti si ale desfasur'a aici amu fostu

silitu de spiritulu tempului presentu, care este plinu de idei si concepte false, pentruca se povetuieste de o cunoscintia superficiala a sciintelor positive, care dela intemeierea erei crestinesci pâna astadi s'au sustinutu nevatemala fatia cu multe feluri de vijelii, ce erau si sunt si astadi inca indreptate spre stignirea bisericeii noastre ortodoxe, carea cu triumfu si succesu bunu le au invinsu si le invinge acele vijelii dusmane, pentruca Christosu este cu ea pâna atunci, pâna cându Mitropolitulu va fi un'a cu Episcopii, si Episcopii voru fi un'a cu Mitropolitulu, va se dica: pâna candu Archiereii stensu si sântu voru observâ institutiunile positive ale bisericeii lui Chr. pâna candu vitalitatea acestoru institutiuni nunumai nu o voru sugrumá, ci le voru cultivá prin sciintia si cunoscintia ereditate dela santii parinti; pâna candu Archiereii voru socoti pre Christosu de vitia, ear pre sine de mladitie, pâna candu voru remané intru Christosu, si Chr. intru ei, pâna candu voru marturisi, ca precum mladiti'a nu póte aduce róda dela sine, deca nu va fi in vitia asiá si ei de nu voru remané in Chr. Ioann 15. C. 1-4 — căci dice Chr. mai departe „celu ce locuiesce intru mine, si eu lacuiescu intru elu, si acel'a aduce róda multa, căci fără mine nu puteti face nimic'a.“ Ioann. C. 15. V. 5.—

Cându suntemu convinsi, ca fără Chr. si ajutoriulu lui celu de susu nu putemu face nimicu si noua ni-au venitu in parte-ne lucruri mari si multe, căci trebuie sa rectificámu lucrările nostre pentru infiintarea Mitropoliei nostre nationale si inaintea bisericeii si inaintea regimului patriei nostre si a clerului si poporului nostru credinciosu; candu, dteu, suntemu convinsi despre greutáfile, care ne intempina in deslegarea problemei nostre archieresce, atunci nimicu mai bine nu putemu face decâtu sa recunoscemu ca suntemu mladitiile vitiei, carea este insusi Christosu, si ca fără vitii'a acést'a ddiéesca nu putemu aduce nici o róda; cá sa locuimu in Chr. prin ascultarea si implinirea invetiaturiloru si a porunciloru ddiéesci, cá si elu sa locuiesca intru noi, cá apoi sa putemu serversi tóte, câte ni-au venitu in parte-ne si asiá sa ne tinemu strinsu de invetiaturele lui Christosu, de canónele apostolesci si cele aduse in Sinódele ecumenice si locale, si prin observarea loru din parte-ne sa desteptámu in clerulu si poporulu nostru evlavi'a câtra asiediamintele positive ale religiei nostre, sa-i convingemu pre ei despre pusetiunea, drepturile dar si indatoririle loru, cá ale unor parti constitutive in organismulu bisericeii, cá deplinu sa corespunda si ei chiamarei loru; căci astfelu si numai astfelu lucrandu si functiunandu si invetiendu nepregetatu cu faptele si cu cuvintele nostre, vomu satisfacere chiamarei nostre archieresce, si ne vomu rectificá cá Archiereii conscientiosi, ceea ce sa fia, sa fia, Aminu.

Redactorulu „Gaz. Tr.“ si oracululu seu.

S a b i i u 14 Novem. 1866.

In nr. 88 alu „Gazetei Transilvaniei“ intr'unu articulu din Brasiovu din 19 Novembre 1866. supr'ascrisu „Telegrafulu si oracululu „Tel. Rom.“ voindu redactorulu Gazetei a raspunde la articulu Telegrafulu din 1 Novembre a. c. nr. 87 si voindu dupa cum dice a ilustra putinelu telegramulu unoru Dni negutiatori din Brasiovu, cuprinsu in acelu articulu, aduce o zama lunga cátu e dela Brasiovu pâna la Sabiiu, încátu insusi se perde in trens'a, insirandu câte verdi si uscate, — si ese asiá dicendu cu nisce pui pe fatia, pre cari se vede ca i-au totu clocitu de unu anu de díle. — Nu voimu a incurá, asupr'a asertului seu: ca dnii Brasioveni, cari nu subscrisera cestionat'a pleniputintia aru fi s l a b i (sic!) *) căci adeverulu contrariu dísei acesteii'a a dlui e din destulu de chiaru, — nici nu voimu sa incurámu deca e adeveru, cu serbarea aniversare de 26 Oct. in multe locuri aru fi fostu s p o n t a n e a, si nici chiaru ca acea demonstratiune spontanea, cum o numesce, aru fi adausu celu mai mare pondu pâna la prima persóna, pentru a se dá crediementu despre simtiemintele, spontanee ale romániloru . . . încátu chiaru si M a j e s t a t e a S e a d e l a I g l a u 6 Novem. audindu de buna s e m a d e d o r i n t i ' a g e n e r a l a — va sa dica de **demonstratiunea** d. Redactoru alu Gazetei — a binevoitu a se adresá cátra transtlvani totu cu Mare Principe!! s. c. l. s. c. l. — ci-lu lasámu pre d. redactoru alu Gazetei sa-si faca voi'a, sa se laude cumu-i place; căci prin tóte acelea dlui, de-si póte inspiratu de oracululu seu, nu a refrántu intru nimic'a faptele complinite enumerate in articulu prementiu. natu alu „Tel. Rom.“

Un'a insa nu i-o putemu iertá nici decum d. Redactoru alu Gazetei si oracululu seu, si acést'a este, ca dlui intre altele mai multe vorbesce de patimi omenesce, ure personale si poste de resbunare, invinovatindu-ne iera pe noi, cá candu noi amu fi caus'a neintielegeriloru escate.

*) Vedi asiá! pentruca fratii brasioveni primira pre dlu Redactoru Muresianu in sinulu dloru, unde-i succese a-si face o stare colosalá, încátu astadi póte dá 1000 f. pentru o academia in spe, si o alta suma pentru completarea unui gimnasiu catolicu, — căci vedi Dómne! celu de fatia romanescu din Brasiovu nu-i e destulu, séu mai bine dicendu: nu-i e pe placu, — căci nu e catolicu! — acum sa-i mai faca inca si slabi?!

In privinti'a acést'a ne luámu voia a intrebá pre d. Redactoru alu Gazetei si pre oracululu seu: ca cine au produsu neintielegerile? Telegrafulu Romanu, carele au tacute, ori Gazet'a Transilvaniei, care in tóta diu'a aducea alte programe un'a mai contradicatória siesi decâtu cealalta? Oracululu presupusu alu Tel. Rom., care s'au supusu la tóte conclusele majoritátiloru române, aduse formalu, ori oracululu Gazetei Tr., carele voiá prin dictatura sa-si substitue convingerile sele, — in loculu concluseru formale? Archiereulu din Sabiiu, carele au rábdatu mai bine de unu anu la tóte insinuările defáimările si incriminările Gazetei si ale oracululu ei? ori acesti'a cari nu mai incetau cu ele? — Archiereulu din Sabiiu, carele primí sarcin'a misiunei din conferinti'a din Belgradu, ori dlu Baritiu, carele se aieptá elu insusi la acea chiamare? Cine au lucratu din ura personala, acel'a care s'au aperatu, ori acel'a care au atacatu?! — Apoi deca Escelenti'a Sea Parintele Metropolitulu alu nostru s'au esprimat in conferinti'a din Belgradu, ca situatiunea e grea, vorbit'au neadeverulu? Erá acést'a destula cauza de a cautá nodu in papura? E natiunea unu copilu, carui'a sa-i promiti munti de auru cá dlu Baritiu, promissiuni nerealisavere?! s. al. s. al. —

Asiá dara e invederatu, ca nu Telegrafulu se acatia de Gazeta si ómenii ei, dandu ventu resbunáriloru personale, cum se esprima d. redactoru alu Gazetei, ci Gazet'a si ómenii ei s'au acatiatu neintreruptu si se acatia de Telegrafu, dandu ventu resbunáriloru personali, suspicionandu si defaimandu cátu ii ia gur'a, fiindu-le Sabiiulu cá unu spinu in ochi! — precum si ca numele de oraculu numai Gazetei ii compete, de órece numai dens'a avu pâna acum darulu de a produce programele, va sa dica prorociele cá ciupercile, fără insa de a se fi implinitu vre-un'a vre-odata; pre candu Telegrafulu au adusu numai fapte complinite.

D e s u b d e l u l u i R a c o t i u i n 24 Nov.

Cu placere nespusa amu cetitu articulu de dtto 1/11 si 2/11 1866, apoi „repriviri“ si „repriviri si priviri“ de sub nr.ii 87, 88 si 89 ai „Tel. Rom.“, si nu numai ca au aflu resunetu si in Románii de prin tinuturile acestea, ci ne-au mangaiatu cu atát'a mai tare, deóre-ce se reiépta cu franchetia improscaturile ne oneste asupr'a Archiereiloru nostri, aruncate dintr'o casta, carea se fálea si mándrea totudéun'a a fi mai culta si vrú a fi datátore de tonu — si se dau de minciuna scorniturile mársiave de prin „Gazet'a Transilvaniei“ in publicu imprasciate cu scopu de a innegrí caracterele solide ale Archiereiloru nostri, cu a căror'a cadere voiescu scornitorii minciuniloru a se inaltá in grati'a publiculu románu spre a-lu purtá apoi de nasu dupa chefulu loru, dara publiculu acést'a cu mintea sanetósa si va trage sém'a, ca cari-su apostolii falsi si cari-su cei adeverati si nu se va seduce prin tonulu loru sirenicu, care nu are alta de scopu decâtu a vená sub mantean'a nationala dupa interese egoistice, precum articulu lui „Turtescu“ au demustrat'o in umorulu celu mai bunu destulu de eclatantu; — publiculu acel'a nu va aplaudá scornitoriloru de minciuni, ci aceluor barbati si capi ai natiunei, cari au condusu cu desteritate nai'a natiunei spre portulu celu fericitoriu si o conducu si ne rogámu de densii cá sa o conduca si mai departe neascultandu bârfelele contrariiloru! —

Atingatoriu de persón'a Dlui Baritiu ni pare fórte reu, ca Dsea tocm'a de Escelenti'a Sea Metropolitulu Andr. Br. de S i a g u n ' a se acatia prin jurnale, dandu a pricepe, cá candu Escelenti'a Sea aru fi de vina la aceea, ca nu s'au pututu face o intielegere pentru tramiterea duoru deputati nationali si se pare, ca in ciud'a aceea s'au pusu unu comitetu secretu in Blasiu si au emis in numele natiunei o provocare la subscrieri pentru o plenipotintia de a tramite doi deputati in cause nationale la Vien'a; si pe aicea au cerculatu, dara pre la mine nu i-au aretatu nasulu, fără dupa aceea amu auditu cá poveste, ca au circulat o lista spre subscriere, culegendu dela unu si altu nebanu si câte 1 fl. v. a. — cari dóra-i voru recapatá, de nu-i voru face perduti —; Eu indata mi-amu pusu intrebarea: ce e acést'a? se tractéza despre cause nationale cu o fractiune a natiunei? dupa aceea insa mi s'au deschisu ochii cetindu articulu mentionati din „Telegr.“, ca s'au incercatu unii a estórce sub firma nationala subscrieri si dupa aceea le-au venitu aceluor'a putini o oprelisce dela Guvernu spre impedecarea tramiterii de deputatiuni! Pentru acést'a au avutu de ce se osteni? Acestu blamagiu se facú pe contulu natiunei prin o fractiune! insa multiamita lui Ddieu, ca c a p i i, p r e s i e d i n t i i n a t i u n e i, n u s u n t u m e s t e c a t i i n f r a c t i u n e a a c e e a, c i e i a u r e m a s u c u r a t i, n e p a t a t i p r i n p u r t a r e a l o r u, p r e c u m a u f o s t u s i p á n a a c u m ' a!

M'amu si ne-amu insielatu tare in dlu Baritiu; amu presupusu mai multu tactu in Dlui si mai multu simtiu nationalu; Dlui se vedé a vená dupa popularitate sub ori ce pretiu — ce insa nu i-arú luá nime-ne in nume de reu, — numai calea e gresita, pe carea vrea sa o ajunga, si adeca prin vointi'a de a innegrí pe altulu si inea pre acel'a, carele sta atátu prin fapte nobile cátu si prin intielepiciunea sea rara deasupr'a Dlui Baritiu, — pre acel'a, carele, de candu sta la cárm'a

pastoriei se se s'au ingrigitu de immultirea fondurilor eclesiastice și scolastice, au crescut și au dotat un'a preotime mai cultivată, au dat și au întemeiatu constituționalismul bisericii se se și prin această au pus basă mai sigură națiunii se se; fără de aceea au stat totu de un'a în fruntea cauzelor naționale și s'au luptat cu tactu, energi'a și cu rezultatu siguru, — pre acel'a, carele nu se lauda pre sine, ci pre carele faptele se se nobile i-lu lauda; — e gresita calea, pre carea se lauda dlu Baritiu pre sine însuși ca au facutu atâtea caletorii și dandu cu mân'a în pieptu, ca elu au fostu și prin Stokhaus, precumu celiu într'unu articulu din „Familia“, — acestu meritu lu lasămu Dsele! — și cu atât'a mai multu aru trebui de a se feri de a innegri pe alții, candu de un'a parte Dlu are destule defecte, care în decurgerea desbaterilor în Diet'a transilvana din 1863/4 destulu de invederatu batu la ochi, de alta parte se escaza prin tactic'a se se și a altoru corespondenti ai „Gazetei“ gresita, ura și imparechiare între Români, la care celelalte naționalități ridu de bucuria! —

Deci sa lasămu certele personale și sa ne cautămu de adevărta'ca causa națională, pe carea o amerintia periclu, de nu nimicire în cauzele politice, care se desfășura înainte noastră în Diet'a Ungariei și sa ne unimă cu totii într'unu cugetu sustinendu solidaritatea cea frumoasă de până acum'a, ca numai asiă ne vomu ajunge scopulu, numai asiă vomu elupă moraliter, de-si în minoritate fiindu în Diet'a Ungariei, egal'a îndreptărire a națiunii noastre. —

Drepturiana.

Evenimente politice.

Sabiiu în 16 Novembre.

Cele mai multe foi oficiose asigură ca cestiunea ungrăscă va ajunge a fi deslegată, ca afacerile comune voru fi pertratate de delegațiuni de dincoace și de dincolo de Lait'a. — O corespondința din Pest'a din 22 Novem. n. la „Zukunft“, vorbindu despre această cestiune afirmă ca transacțiunea între Vien'a și Pest'a aru fi fostu asigurată pre cale privată cu partid'a lui Deák și această încă înainte de emiterea rescriptului regescu cătra dieta. Impregiurarea această, dice cor. mai departe, au fostu datătoare de mesura la concessiunile cele mari cuprinse în actulu acest'a de statu (rescriptu), ba în Vien'a erau determinati a dá unui ministeriu din partid'a lui Deák reviziunea legilor din 1848 în mână. În privința art. II. și III. privitori la palatinatu se dice ca partid'a lui Deák vrea sa-i delature. Asemenea a recunoscutu ca nu se pôte susține § 6 din art. IV despre indisolubilitatea dietei. În fine partid'a lui Deák fără multe scrupule va a sterge din legi art. XXII despre gard'a națională.

Dietele de dincolo de Lait'a se ocupa cu compunerea de adrese în care se espuna ce aru fi de lipsa pentru mântuirea imperiului. Precătu se pôte vedé ele voru starui pre lângă restituirea și reviziunea constituțiunii din Fauru.

Despre cancelari'a aulică galitiana se dice ca până acum nu se scie nimic'a în ministeriulu de statu. De altmintrea nu se néga ca cestiunea această au fostu ventilată, decătu acum se dice ca ea se tine strinsu de cestiunea constituției imperiului.

În Italia au trecut serbările cele grandioase ce se petrecu în cetatea lagunelor, Veneti'a, cu ocaziunea primirei lui Victoru Emanuilu. Raportatorii diuarelor mari descriseră pomp'a și marimea serbării în colone întregi și totuși martoriseau, ca nu suntu în stare a reproduce aceea ce au vedutu, pentru că pre deplinu sa si-o póta intipui celitoriu. E de însemnatu aci ca unele diuarie spunu, ca și din Trieste și Istri'a au fostu deputațiuni la acea serbare, cu flamure invescute în floru negru de jele. — Multu da diuaristice de lucru impregiurarea ca ce va face Pap'a după plecarea trupelor franceze de acolo. Expedientulu ce-lu cetimă acum, după ce se petrecu o miia de versiuni despre eventual'a fuga a Papei, este ca Imperatés'a Francesiloru Eugeni'a va calatori la Rom'a, ca cu present'a densei sa scutésca pre Pap'a de insulte din partea populațiunii romane.

Din Parisu se scrie ca princ. Meternich va preferi a primi invitarea la Compiègne și nu va veni cu Aponyi la dieta, pentru că sa nu patimésca referințele cele bune ale Austriei cu Franci'a. — Se dice ca solulu austriacu aru fi venit în mare confuziune la ocaziunea unei presentări în ministeriulu de esterne francesu, căci Moustier aru fi întrebatu ca pre cându voru fi prospecte de a-si dá reprezentatiunea țerei (austriece) consimțimentulu la tratatulu de comerțiu între Austri'a și Franci'a. Principele Meternich a răspuns, ca în privința terminulu nu are nici o instrucțiune, candu adeca se va conchiamă senatulu imperialu séu altu parlamentu ce are a se organiză pre base noue.

Din Constantinopole aflămu ca Principele Serbiei au făcutu pasi de a capată și Serbi'a aceleși drepturi de cari se bucura Romani'a. — Despre Montenegro se scrie în zilele trecute ca au capatatu unu presentu de mai multe dieci de clopote din Russi'a, cari aru fi însa destinate a se preface în tunuri.

În Candi'a încă nu e linisce. Greci'a concentrăza toate trupele disponibile la marginea Turciei.

Din Romani'a aflămu despre reintărcerea principelui Domnitoriu din calatori'a dela Brail'a și Galati, unde se primă în

modu foarte splendidu. — Alegerile pentru corpurile legiuitoare în partea cea mai mare suntu finite. Încătu cunoscemu camer'a de acum reprezenta toate partidele dela ultraliberali până la ultra conservativi. — „Daci'a română“ scrie foarte energicu în contr'a abuzurilor cari și acum se mai tinu în țera și nu speréza nimic'a progresu, pentruca trecutulu seu ómenii lui continua aceleși lucruri ce se comiteau și înainte.

Cercări despre unirea bisericii Apusului cu biserica ortodoxă a Resaritului.

Diuarulu independinței belgice în numărulu seu din 20 Octobru a. curgatoriu ne vestescé unu faptu de o mare însemnatate. Negotiațiunile ce se urmédia foarte secretu până acum, care aru fi avendu strinse legături cu cestiunea orientulu și scopu a dá acestei cutremurătoare cestiune o direcțiune cu totul alta din ceea ce a avutu până acum.

„Ori câtu de seriosu este isvorulu, de unde ne vine această scire, dice pomenitulu diuaru, vestea ni s'a părutu deocamdata atâtu de ciudată, încătu ne-amu îndoită a o reproduce; dara de órece unu altu diuaru germanu au dat'o pe fatia, noi nu mai avem cuventu astadi sa mai stăruimă în tăcere și îndoiel'a noastră.

„Acestu faptu despre care ne îndoiamă dintăiu, și despre care ne-amu incredințiatu acum, este de a face că biserica greacă sa între în sinulu acelei latine. Suntu mai multe leni de candu s'au începutu negotiațiuni între Curtea Romei și Patriarchulu Constantinopolei, negotiațiuni ce aru fi avendu acestu scopu, și pre care le patronéza o putere streină, pre care nu o numescé, dara care nu pôte fi alta decătu Franci'a.

„Bazea acestoru negotiațiuni, s'a găsită și primită; ele se urmeza și se urmărescu și astadi deadreptulu între Papotă și Patriarchatu, încuragiate și sustinute de bun'a voinția aceleși puteri streine.

„Deodata s'a prezentatu o grăutate foarte însemnată, care s'a întemnatu însa: Patriarchulu voiă neaperatu și Pap'a se împotriviă cu stăruința la însurătorea Preotiloru; Curtea Romei a cedatu în sfersitu la acestu punctu, marginindu însa precum a făcutu și la Maroniti slobodieni'a de a se însurá simplu numai Preotii, iara Archiereii sa fia esclusi de această favóre.

Eata unde stă lucrulu astadi.

„Patriarchulu fiindu dispusă a admite acestu compromis, întrebuintiăza într'acestu momentu toate puterile se se că sa faca sa-lu primésca și ceilalti notabili ai religiunii orientale.

„Nu este greu a vedea însemnatatea unui asemenea faptu, și să se speră cu temei puterea mediatrice (mijlocitoare).

„Crestinii orientulu cunoscendu de capu pre Pontificele Occidentulu, pre Pap'a, prin faptu s'aru socoti desfacuti de orice legamentu cu curtea Petersburgulu, și Russi'a prin urmăre aru perde ori ce influința, ori ce acțiune, asupra-le. Iara Occidentulu s'aru vedea asiguratu prin această de primejdiile fitoare ale ambițiunii Russiei asupra Constantinopolei.

„O mai repetămu, această scire ne vine dintr'unu isvoru foarte seriosu, și cu toate acestea suntemu incredințiatu, ca va fi primitu cu îndoițiuni și cu desmintiri, cum se obicinuesce pentru ori-care faptu óre cum estraordinariu și de prevedutulu. Scimă însa și această, ca ori-care scire desmintită și chiaru de organele cele mai autorizate în aparentia, numai pentru această nu se potu socoti false și neesacte. Sa mai adaugemă și cătra acestea, că, totu după scirile ce primimă, negotiațiunile despre care vorbimă mai susu s'aru fi legandu că și regimulu constituționalu în Egiptu totu la acelu planu întinsu, a cărui'a divulgare (descoperire) astadi aru fi prematură (prea tempurie), și care aru visă a face sa dispara cu desevsire cestiunea Orientulu din numărulu acelor'a, ce a-pasa astadi politic'a Europei.“

Decă, cei ce dorescu în sinceritate această unire, aru purcede dintr'o ideia adevératu crestina, s'aru întielege foarte lesne; pre câtu însa pornescu dintr'unu punctu de vedere simplu filosoficu, pre câtu voru face dintr'ens'a o cestiune politică, se voru pune totu pe acelu tarim, pe care resbelulu nu va putea încetă nici odata.

Noi scimă ce felu au fostu primiti Imperati și Ierarchii, cei ce la Florenți'a au făcutu unirea bisericiloru pe asemenea base.

Decă, candu erau vrajmasii la porțile Constantinopolei, Paleologii și ceilalti diplomati Clerici sperandu ca voru scapă Patri'a, au compromis principiile religiunii lor strabune, și totu n'au potut face nimicu, ce voru putea face astadi nisce pigmei ambițiosi, pigmei într'adeveru înainte lui Ddieu, cu o politică atâtu de departe în perspectivă, atâtu de îndoișă în rezultatele ei, într'unu secolu, în care popórele dobandindu libertățile lor publice, potu exerciă mai cu înlesnire libertatea consciinței lor?

Unu singuru individ, această a fostu Marcu Metropolitulu Efestulu, unu singuru a fostu în stare sa împedecé nesocotit'a lucrare a Parinților bisericii noastre ortodoxe la Sinodulu dela Florenți'a. Acest'a este despre care Eugeniu alu IV-lea Pap'a alu Romei, candu i s'a prezentatu actulu unirei alcătuitu în pomenitulu

sinodu, a disu: „deca Marcu alu Efesului n'a iscalitu, nimic'a nu amu făcutu.“ Nu se vorn gasi ore astadi multi Marci pre lãnga scaunele tuturor Ecclesieloru ortodoxe, care voru sci sprigini cá Marcu alu Efesului adeverat'a ortodoxia, candu ea s'aru putea compromite prin combinãri politice simple, iara nu isvorite dintr'o idea adeverata evangelica, dupa cum amu aretatu mai susu?

Pãna aci diuariulu bisericescu „Eclesi'a“. Deca este sa dicemu si noi vre-unu cuventu la afacerea acest'a apoi acel'a aru fi, ca diuaristic'a occidentala se pare a pipai ce-va pre departe si ca despre lucru in sine are pre putina cunoscintia, cãci ce va sa dica: ca curtea Romei au cedatu insurarea preotiloru dar nu si a arhierioru, lucru, carele in bise-c'a a resaritena a esistat si mai nainte. De alta parte cine a imputernicitu pe Patriarculu constantinopolitanu la tratate in numele bisericeii orientale intregi? In fine deca bisericea Romei se reintorce la institutiunile apostolice si sinodale ale bisericeii ecumeneice, dupa cum i recomanda chiaru si press'a apusena, atunci tote greutãtãle au cadu si ori ce negociãri suntu de prisosu.

Parerea sub comitetului comisiunei dietale (unguresci) de LXVII. esmisa in caus'a afaceriloru comuni.“

(Urmare si capetu din nr.ii 87, 88.)

Acele decisiuni, care-su aduse de delegatiuni in modulu prescisu, si-su sanctionate de Maj. Sea dupa ce se voru fi adusu la cunoscintia dietei unguresci, Maj. Sea numai prin ministeriulu respundietoriu ungurescu le va putã esecutã. — Dreptu aceea tote cheltuielile, ce cadu pre Ungari'a in urmarea decisiuniloru aduse de delegatiune si sanctionate, ministeriulu respundietoriu ungurescu deodata cu bugetulu Ungariei, detiermuru in dieta le va aruncã si incasã.

46. Afara de cele ce ministeriulu respundietoriu comunu le aterne delegatiuniloru pentru afaceri comune, fia-care delegatiune are dreptulu de initiativa, dara numai in privintia aceluor afaceri, cari cá afaceri comune, dupa lege se tinu strinsu de sfer'a acestoru delegatiuni. Fia-care delegatiune pote face astfeliu de propuneri, si in scrisu sa o comunice celei-lalte. Proiectulu estu modu propusu se va desbate intocm'a cá alte afaceri ce se tinu de sfer'a comisiuniloru, precum s'a spusu mai susu.

47. Siedintiele delegatiuniloru voru fi publice.

48. In casu, deca Maj. Sea aru desolve cutare dieta, atunci si delegatiunea acelei diete se disolva, iera diet'a noua si-alege delegatiune noua.

49. Membrii delegatiuniloru nu potu fi trasi la raspundere pentru spressiunile loru fãcute in pertratãri despre afacerile ce prin lege suntu recunoscute de comune, si se tãnu de sfer'a loru; bã chiaru, pãna candu activitatea loru nu a incetatu, nici pentru detorii, nici pentru delictu seu crime, — esceptiunandu casulu, candu aru fi prinsu cu fapt'a — nu potu fi detãnuti seu pusi sub actiune pãna ce nu aru incuviintã diet'a respectiva, seu lipsindu acest'a, delegatiunea a cãrei'a membri ei suntu. In casu deca aru fi prinsu cu fapt'a atunci despre continuarea prinsorei seu despre nimicirea ei va decide lipsindu diet'a, — asijderea delegatiunea.

50. Intemplandu se ca in restempulu acest'a unulu seu altu membru alu delegatiunei aru muri seu prin cutare sentintia legiuita si-aru perde libertatea, asijderea candu din cause momentose aru abdice de postulu seu, diet'a tieriei numai decãtu are sa suplinisca postulu estmodu devenitu vacantu prin altu membru. In privintia acest'a aru fi mai cu scopu: ca diet'a candu alege delegatiunea, totodata sa alãga preste numerulu membriloru si membrii substituitori, fipsandu cu o cale rendulu, dupa care, devenindu postulu vacantu, presiedintele delegatiunei sa chiamo dintre membrii substituitori.

51. In casu de abdiceru, diet'a seu lipsindu ea, delegatiunea respectiva va decide despre insemnatarea causelor de abdiceru si despre primirea abdicerii.

52. Ce se atingã de responsabilitatea ministeriulu comunu si de modulu acelei'a: fia-care delegatiune va avã dreptu in atari casuri, candu pentru vatemarea legiloru constitutionali, va aflã de lipsa, a propune darea in judecata a ministeriulu comunu seu a unei persone singuratice din ministeriulu comunu, si propunerea acest'a a o comunicã in scrisu cu cealalta delegatiune. Deca fia-care delegatiune otãresce acest'a acuzare, seu deca aceea pentru diferintia pãreriloru intr'o siedintia de votare, corespundietore celoru mai de susu, otãresce prin majoritate, otãrirea acest'a numai decãtu se privesce cá legitima.

53. Judecatori'a procesulu estmodu otãritu se va compune in urmatioriulu modu: fia-care delegatiune propune cãte 24 membri dintre civi liberi si cunoscatori de legi, cari nu suntu chiaru din sinulu ei, ci din acele tieri pre cari ea le representa. Fia-care delegatiune va avã dreptu sa sterga, fãra aretarea causei, 12 dintre cei 24 membri propusi de cealalta delegatiune. Acusatii asiderea au dreptu a pretinde ca deodata si preste totu sa se sterga 12 membri, dara astfeliu, cá numerulu judecatoriloru alesi a fia-cãrei delegatiuni, sa fia egal. — Si membrii acum remasi voru fi judecatorii procesulu.

54. Afara de afacerile comune mai susu prescise, pre cari purediendu dela sanctionea pragmatica, le considerãmu de atari, cari trebuie tratate cá comune, mai suntu si alte afaceri comune de mare ponderositate, a cãror'a comunitate nu isvoretse din sanctionea pragmatica, cari insa, parte pentru situatiune, diu privintia politica, parte pentru convenirea intereselor ambeloru pãrti, mai cu scopu se potu decide in contielegere comuna decãtu strinsu deschilinite.

55. In privintia detoriiloru statulu, pre Ungari'a amesuratu pusetiunei ei constitutionale, atari detorii, ce s'au fãcutu fãra convoirea legala a tieriei strinsu si dupa lege nu o insarcina.

56. Dara amu dechiaratu acum in diet'a acest'a si in adres'a nostra tramisa cá respunsu la pre inaltulu cuventu de tronu, cumca: „candu in patri'a nostra precum si in celelalte tieri ale Maj. Sele va intrã in vietia cãtu mai curendu constitutionalismulu adeveratu si in fapta, suntemu gal'a, dupa cum si in adres'a nostra, din 1861. amu esprimatn, pre basea cuvenintiei si din privintie politice, a face ce ne este iertatu si fãra vatemarea autonomiei si drepturiloru nostre constitutionali, si chiaru preste mesur'a detorintiei nostre prescise de lege, ca sub sarcinele apesãtoare, ce le-a incarcatu sistemulu absolutismulu, buna starea celor'a-lalte tieri ale Maj. Sele si cu aceea deodata si a nostra, sa nu se derime, si cá sa se delature dela ele si dela noi urmãrile stricãtoase ale tempuriloru grele espirate.“

57. Deci din privintiele aceste si numai pre basea acestor'a, tier'a si acum e gal'a a primi asupra-si o parte din sarcin'a detoriiloru de statu, si in caus'a acest'a, pe calea conferintiei premergãtoare, a incepe pertratãri si cu celelalte tieri ale Maj. Sele, cá natiune libera cu natiune libera. — Prin acestã conferintia se va otãri si despre aceea, ca aceea parte din detoriele statulu, ce Ungari'a o primesce asupra-si cum sa se manipuleze.

58. Pe venitoriu insa afacerile de creditu voru fi comune in atari casuri, candu si Ungari'a si celelalte tieri ale Maj. Sele dupa cercustantiele intrevenitore pentru interesu propriu voru aflã cu scopu a face laolalta si deodata cutare imprumutu nou. La atari imprumute se va dispune laolalta despre tote cãte se tinu de incheierea contractulu si de modulu cum sa se folosisca si sa se reintorca banii imprumutati. Insa decisiunea interioara despre aceea, ca ore sa se faca cutare imprumutu laolalta, in tote casurile singuratice in privintia Ungariei, i compete numai dietei unguresci.

59. Altmintea si aci amu dechiaratu solenu, cumca, pe basea constitutionalismulu adeveratu, dupa care tier'a fãra invoirea ei propria nu se pote insarcina cu detorii, nici in venitoriu nu vomu recunosce deobligãtoare pentru Ungari'a astfeliu de detorii de statu, cari nu s'au aplacdatu prin convoirea tieriei dechiarata pre calea legi.

60. Comunitatea afaceriloru comerciulu inca nu isvoretse din sanctionea pragmatica; pentru ca in intielesulu acelei'a, tierile coronei unguresci, cá tieri legitimu despartite de celelalte tieri ale domnitoriulu, potu decide singure prin regimulu loru respundietoriu si prin legelatiunea loru, si potu regulã afacerile loru comerciali prin linii de vama.

61. De orece insa intre noi si intre celelalte tieri ale Maj. Sele reciprocele coatergeri ale intereselor suntu forte ponderose si numeroase: diet'a tieriei e gal'a, ca in privintia afaceriloru comerciali de o parte intre tierile coronei unguresci si de alta parte intre celelalte tieri ale Maj. Sele, din candu in candu sa faca legatuintia comerciala si vamala.

62. Acestã legatuintia aru pune base cesiuniloru ce se referu la comerciu, si aru otãri modulu administratiunei a tuturoru afaceriloru comerciali.

63. Incheierea legatuintiloru s'aru intemplã prin contractu reciprocu, astfeliu cum se intemplã asemenea convoiri intre doue tieri, care un'a de alt'a e legalminte nedependinte. Ministeriele respundietore ale ambeloru pãrti au sa faca proiectulu detaiatu alu legatuintiei, si sa-lu asterna fia-cãrei diete respective si determinãrile amenduroru diete se voru aterne Maj. Sele spre sanctionare.

54. De sine se intielege: ca deca si incãtu counirea nu s'aru ajunge, drepturile legitime ale tieriei, si in privintia acest'a, remanu nevatemala.

65. In privintia acelei cesiuni, ca din punctulu de vedere alu afaceriloru comune si alu manipulãrei acestor'a, sa se arete de locu modificatiunile ce dora aru fi necesarie in legile nostre; subcomitetulu i se pare ca aretarea acest'a se pote intemplã in modu corespundietoriu numai dupa statorirea acestui planu de proiectu, pentruca numai atunci se va vedã apriatu cumca in ce si in cãtu trebuiescu modificate legile de pãna acum'a, si aduce in consonantia cu stabilirile cele noue.

Juliu conte Andrásy presiedinte.

Antoni Csengery notariulu comisiunei.

V a r i e t ă t i .

*** (Necrologu.) Parochulu nostru din Bungardu Teodoru Necsi'a ne incunoscintieza pre noi si prin acest'a pre toti amicii sei indepartati despre trist'a perdere a multu iubitei sele solii P a r a s c h i v a, in urm'a unei bõlc tifose, in etate de 40 ani. Immormentarea se intemplã cu tote indatinatele ceremonii funebrele in 7 Nov. a. c. Fia-i reposatei tierãna usiora si amintirea de a pururea! iera jelitoriulu veduvu sa-i tramita Celu de susu mangaiere si taria, cá sa pota suplini de aci inainte si chiemarea cea cu multe greutãti impreunata, de m a m a, la cei c i n c i pruncuti ai sei!

*** R a n i c h e r si Dr. T e u t s c h n e spune „Hrm. Ztg.“ ca voru plecã; iera despre dep. B i n d e r spune ca a plecatu la Pest'a la dieta.

Nr. 45—1

Concursu.

Pentru intregirea statiunei vacante de invetiatoriu din comunitatea gr. res. Cliciova, ce este ingremiata inclitulu Comitatu Carasiu si Protopresbiteratulu gr. or. romãnu alu Fagetulu se escrie prin acest'a Concursu.

Cu acestã statiune suntu impreunate urmatorele emolumente anuale:

a) in bani gal'a: lãfa anuale de 126 fl. v. a.
b) in naturale: 20 metie de grãu, 20 metie de cucuruзу, 100 ponti de sare, 100 ponti de clisa, 15 ponti de lumini, 10 orgii de lemne, 2 lantia de livada, 1/2 lantiu de grãdina pentru legumi si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupã acestu postu de invetiatoriu voru avã a indiestrã petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuviintia, cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cu sporiu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de pãna acum si purtarea lui morale si politica si astfeliu indiestrate le voru substerne Ven. Consistoriu dreptumaritoriu alu diecesei Caransebesiulu pãna la 20 Decembre c. v. a. c. Caransebesiu in 5 Noemyre 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiulu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 16/28 Novem. 1866.

Metalicele 5%	58 80	Actiile de creditu	152
Imprumutulu nat. 5%	66 60	Argintulu	126 75
Actiile de banca	713	Galbinulu	6 09